

Reg. číslo: _____

Nejprve si pozorně přečti text.

(Podtržených a jinak zvýrazněných slov si zatím nevšímej, vrátíš se k nim v průběhu testu.)

Enšpígl a žalobníci

Když malý Enšpígl o vrabčí pířko povyrosl, hrával si celé dny s dětmi a vyváděl kdejakou neplechu. Přestože mu ještě koukala košile z kalhot, nenechal si od větších kluků nic líbit a měl prsty v každé pranicí a v čertovinách nezůstal nikdy pozadu.

Sousedé na něj chodili žalovat, že je to darebák, uličník, lump, nezbeda a že mu odmalička čouhají nohy z pekla. Otec se nikdy dlouho nerozmýšlel, odepjal pásek a Enšpígl byl bit jako žito.

Jednou, když se mu zdála otcova ruka příliš těžká, zaúpěl:

„Nikomu jsem nic neudělal, a přece mi všichni nadávají a pomlouvají mě. To je nespravedlivé!“

„Jak chceš dokázat, žeš nic nevyvedl? tázal se otec, ale vyplácel přitom Enšpíglu dál, až se mu z kalhot kouřilo.

„Dokážu ti, tati, že na mne svedou, co mohou, a žalují ze zvyku. I když nikomu nic neudělám a jsem zticha jako beránek, každý mě jen proklíná a hrozí. Pojed' do města a uvidíš na vlastní oči, že mám pravdu já.“

Otec Enšpíglu pustil a řekl si, že se o synově nevině přesvědčí. Osedlal koně, posadil nezbedu za sebe a vyjeli z domu.

Po cestě potkávali sousedy a sousedky, kteří se za nimi ohlíželi, mračili se, odplivovali, hrozili pěstmi a hlasitě křičeli:

„Podívejte se, lidi, takový zmetek a takový nestydák!“

„**Fuj, uličníku, ty máš asi pěkného tátu!**“

„Vidíte ho, šibeničnicka,“ ten nemá v těle ani kapku poctivé krve!“

Otec vrtěl hlavou, proč synovi nadávají, ale ten se tvářil jako neviňátko a nepřiznal ani brvou, že si vyhrnul košili, spustil kalhoty a ukazoval sedlákům a selkám holý zadeček.

Sotva dojeli k prvním domům, posadil otec Enšpíglu pro jistotu před sebe a jeli dál.

[* * *]

Otec musil nasadit koni ostruhy, neboť za chvíli se za nimi hnal celý dav rozlícených mužů a žen s klacky a holemi, takže měli co dělat, aby vyvázli se zdravou kůží.

Tak se Enšpíglu podařilo dokázat, že se asi narodil ve znamení neblahé hvězdy, neboť se přesvědčil, že seděl klidně, nepokřikoval, byl hodný, a přesto ho všichni proklínali, nadávali mu zlotřilců, ničemů a uličníků, až mu z toho naskakovala husí kůže a šel mráz po zádech.

1. Na jednom místě, označeném [* * *], jsme část ukázky vynechali. Dopiš do rámečku vynechanou část vlastními slovy tak, aby do příběhu co nejlépe zapadla. Dobře si přečti, co vynechané části předchází a co po ní následuje.

Reg. číslo: _____

2. Která z následujících tvrzení vyplývají přímo z ukázky a jsou pravdivá? Správné odpovědi zakroužkuj.

- a. Enšpígl si nenechal nic líbit nejen od starších kluků, ale nebál se ani čertů.
- b. Z ukázky je zcela zřejmé, že Enšpígl dostával od tatínka výprask častěji.
- c. Z ukázky je poznat, že Enšpígl dostával výprask opravdu nespravedlivě.
- d. V našem příběhu mluví nahlas několik lidí.
- e. Můžeme říci, že spravedlnost nakonec zvítězila.
- f. Enšpígl v té době mohlo být asi 15 let.
- g. Celý děj tohoto příběhu se odehrává v jedné malé vesničce.
- h. Enšpígl vypráví o tom, jak se mu podařilo vyžrát nad otcem.

3. V ukázce je pět podtržených slov a slovních spojení. Nahraď je jinými slovy či slovními spojeními tak, aby zůstal zachován původní smysl a význam vět.

vyváděl kdejakou neplechu

měl prsty v každé pranicí

Enšpígl byl bit jako žito

Otec musil nasadit koni ostruhy

měli co dělat, aby vyvázli se zdravou kůží

4. Sousedé, kteří chodili na Enšpíglu žalovat, říkali, že je to „darebák, uličník, lump, nezbeda“. Která z následujících slov jsou podobného významu, a mohla by se tedy na tomto místě v ukázce také objevit? (zakroužkuj)

1. žalobník 2. lenoch 3. rošťák 4. sígr 5. zloděj 6. lotr 7. lupič 8. mafián

5. Lidé na Enšpíglu křičeli: „Fuj, uličníku, ty máš asi pěkného tátu!“ (v textu označeno tučně) Napiš jinými slovy, co tím ti lidé mají na mysli.

6. Uveď alespoň čtyři významy slova TAH. U každé odpovědi vysvětli, o jaký význam se přesně jedná.

(Příklad pro slovo LÍSTEK: 1. malý list (*lístek* ze stromu), 2. vstupenka (*lístek* na koncert), 3. pohlednice (*lístek* z výletu), 4. průkaz (rybářský *lístek*), 5. jízdenka (*lístek* na vlak), 6. malý list papíru (*lístek* na poznámky) apod.

—
—
—
—

Reg. číslo: _____

7. V následujícím článku o Karlově mostě najdi, zakroužkuj a oprav všechny chyby.

Z mostů, kterými jsou spojeny břehy vltavy, je nejstarší a nejznámější kamenný most, který rozkázal postavit císař a král Karel IV. V současnosti se nazývá Karlův, na památku jeho zakladatele. Přechůdcem Karlova mostu byl kamenný most, vystavěný ve 13. století. Jeho podoba dnes není známá, víme ale, že ležel severněji. Když v roce 1848 Pražané zřizovali u mostu pomník Karla IV., zbylé oblouky i pilíře byly zasipány.

Návali ledu v roce 1342 most zcela zničily. Cýsař Karel, pečlivý zvelebiteľ Prahy, nechal postavit most úplně nový. Protože si král přál, aby byla stavba bytelná, dal přivést kámen až s dolů v Hloubětíně. V pověstech o stavbě se to hemží veselými historkami: o divotvorném meči nebo o vařených vajíčích z Velvar, které nebylo možné rozbýt a použít ke zpevnění malty.

8. V úvodu ukázky čteme, že Enšpígl dělal různé lumpárny. Tatínek ho pak trestal tím, že odepjal pásek a zbil ho. O tělesných trestech rodičů vůči dětem se v poslední době hodně diskutuje, názory se různí.

a) Napiš jeden argument na obhajobu tělesných trestů a jeden argument proti nim.

b) Dále napiš, jak bys postupoval vůči Enšpíglvi, který opakovaně zlobil, kdybys byl na místě jeho tatínka. Vysvětli.

a) TĚLESNÉ TRESTY ANO:

a) TĚLESNÉ TRESTY NE:

b) KDYBYCH BYL NA MÍSTĚ ENŠPÍGLOVA TATÍNKA...:

Reg. číslo: _____

9. Představ si, že jsi ve městě celou situaci, která je popsána v ukázce, viděl na vlastní oči. Napiš o tom dopis svému kamarádovi, vylič mu, co jsi všechno viděl, a určitě mu popiš, co si o Enšpíglovi a jeho chování myslíš. Nezapomeň na charakteristické znaky, které dopis má.